STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04336

DI FERGVALTIGTE

M. Artsybashev

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מ. ארציבאשעוו

די פערגוואלטיגטע

נאוועלע

איבערזעצט פון
שלמה ערעלהיים.

ערשטעס קאפיטעל.

אויפ'ן גאניקעל פון וואגאן איז זי געשטאנען פאכענדיג אין דער לופטען מיט א טיכעל, וועלכע זי האט קאקעטיש אויפגעהויבען הויך איבער'ן קאפ. דערביי האט זי אליין געקליעבען נחת פון איהר גראציעז־אויסגעבויגענער, דינער, איידעלער הענטעל, אויף וועלכער ס'איז געווען שטייף ארויפגעצויגען א שווארצע האנדשוה.

דער צוג איז געלאפען אלץ שנעלער און ס'האבען זיך פערביייגעטראגען אזוי ווי מיט א שנעלקייט פון א ווינט סלופעס, ווייסע פארטוכער פון טרעגער, פעק סחורה, אונבעקאנטע געזיכטער פון מענשען, וואס האבען מיט זייערע בליקען בעגלייט דעם אבגעהענדען צוג און עפעס אויף א מאדנעם אופן געהויבען די פיס און, דוכט זיך, געטראגען אלץ אויפ'ן זעלבען ארט; דערנאך איז פארבייגעפלויגען דיביידעל פון דעם באהן־וועכטער; דער צוג האט זיך שטארק א שאקעל געטהאן און איז מיט א שטארקער קלאפעריי ארויף אויף דעם לאנגען גלייכען וועג.

אלגא ניקאלאיעוונא האט זיך פעסט צוגעהאלטען מיט איהר קליינער אבער שטארקער הענטעל אין דעם קאלטען אייזערנעם סלופ פון דער פלאטפארם, זיך אריבערגעבויגען און ארויסגעשטעקט די קאפ ווי ווייט מעגליך, אום נאך אמאל צו כאפען א קוק אויף דעם בעלויבטענעם וואקזאל און אויף די קליינעקע מענשעלעך, וואס זיינען זיך איילענדיג, פערנאנדערגעגאנגען אין אלע זייטען. זייערע פנים'ער איז שוין געווען אונמעגליך צו דערקענען, און אלגא'ן האט שוין מסתמא אויך קיינער נים געזעהען; פונדעסטוועגען האט זי נאך אמאל א פאך געטהאן מיט'ן טיכעל.

דער אבשיין פון דער גרויסער שטאדט, פון די מיליאנען געהיימניספול־פינקלענדע פייערלעך, האט זיך פערשפרייט און בעלויכטען דעם ברעג הימעל הינטער דעם צוג; און פון אנטקעגען האט געוועהט מיט קעלט און גראמקייט פון די גרויסע, לאנגע אונענדליכע פעלדער.

וועלכע האָבען אַלץ טיעפער אריינגעצויגען דעם שנעל־לויפענדען צוג אין זייער סודות'דיגע, טונקעלע ווייטקייט.

זי איז אוועקגעפאָהרען...

אויף א ווײלע אז איהר איז געוואָרען אומעטיג... עפּעס א שאָד... ס'האָט זיך איהר פערוואָלט צוריק; ביי'ם הארצען האָט גענומען נאָ־גען, זי האָט זיך דערפיהלט איינזאם... עפּעס אזוי ווי דאָ, צווישען די גרענצלאָזע פעלדער, וואלט זי, די קליינע לייכטזיניגע פּרוויענצימער, צום ערשטען מאָל בעגריפען ווי אונענדליך ברייט די וועלט איז און ווי ס'איז לייכט צו פערלירען זיך, פערבלאָנדזשען.

אזוי לאנג ווי דער פרעהליכער טומעל ביי'ם בעגלייטען איהר האָט אָנגעהאלטען, מ'האָט ארומגעטאַנצט ארום איהר מיט בלומען, שאמפּאַניער, שפּאַסיגע בעגריסונגען און קאָמפּלימענטען, האָט אַלגא ניקאָלאיעווגא זיך גאָר אין גאנצען פערגעסען אָז איהר מאַן. ווען ניט ווען פלעגט זי זיך אומקוקען אין זיין זייט מיט א ווייכען, אויפמונ־טערדיגען שמייכעל; אָבער זיין בליק איז יעדעס מאָל געווען א פער־טרויערטער, א שעמעוודיגער און טרייער ווי דער בליק פון א גרויסען הונד. ס'איז איהר געווען העכסט אנגענעהם, וואָס ער, אזא גרויסער, שטארקער און קלוגער מענש, איז אזוי טריי און געהאָרכזאם איבערגע־געבען איהר, דער קליינינקער פרעהליכער ווייבעלע. זי האָט אפילו אביסעל געפיהלט שולדיג, וואס זי איז אין אזא טאָג, דעם לעצטען טאָג פאר'ן אוועקפאָהרען, ניט פערבליבען אליין מיט איהר מאן און ער האָט גאָר געמוזט זיך ארומדרעהען צווישען דעם טומעלדיגען עולם פון אונאינטערעסאנטע, זאגאר אונאנגענעהמע מענשען.

צו דער זעלבער צייט אבער האָט איהר פערדראָסען דער שעהנער אינזשיניער פּאָוואָלאָצקי, מיט וועמען זי האָט זיך נאָר וואָס בעקענט און גענומען קאָקעטירען מיט איהם, ער וואלט דאָך זיכער געפאָהרען איהר בעגלייטען, ווען זי וואלט געוועזן פריי; און דאָס וואָלט דאָך גע־ווען זעהר אינטערעסאנט און פרעהליך. די לעצטע צייט איז איהר אַלץ אָפט ארויף אויפ'ן זינען דער געדאַנק, אז זי האָט זיך ניט בע־דאַרפט פערליערען אין איהר מאן, ניט בעדאַרפט זיך פאַרבינדען מיט אזא שווערען געפיהל פון הייראַטה, וועלכער שטעהט איהר שטענדיג אין וועג און נעהמט ביי איהר צו די: פרייהייט.

איצט אָבער זיינען פּלוצלונג אַלע געזיכטער פערשוואונדען גע־וואָרען; אין דער פינסטערניש אויפ'ן גאַניקעל פון וואגאן איז ארויס־

געטרעטען בלויז איין געזיכט — איהר מאן'ס — א פערטרויערטער, א ליעבער, א נאהענטער, א בעטענדער. און פלוצלונג האט די קליינינקע, לוסטיגע פרויענצימער דערפיהלט מיט'ן גאנצען הארצען, אז איהר מאן איז איהר טהייער און נאהענט. אלעס איז איהר מיט אמאל מיאוס געווארען. ס'האט זיך איהר פערוואלט צוריק אהיים; זי האט געפיהלט ווי צו איהר הארצען האט אנגעפאנגען שטראמען א ווארימע, טיעפע כוואליע פון ליעבע און צערטליכקייט. זי האט זיך שיער ניט פערנאנדערגעוויינט.

צו וועלכע רוחות דארף זי האבען די פרייהייט? ווענען פרייהייט פלעגט זי געוועהנליך חלום'ן, ווען עס פלעגט איהר דערעסען דער וואבעדיגער שטילער לעבען און דער ערנסטער געפיהל פון פערהייראטען לעבען. צו וואס דארף זי די פרייהייט? צום טייוועל זאלען געהן די ביהנע, די שטורמדיגע אפלאדיסמענטען, דער שטויב פון דער פארהאנג, די פערקאכטע פערעהרער און דער רעש'דיגער ערפאלג!... מען דארף זיך פון אלעס ענטזאגען, ארומנעהמען מיט צערטליכקייט זיין ליעבען קלוגען קאפ, קושען זיינע פריינדליכע גוטע אויגען, צודריקען זיך היים צו זיין ברוסט און קיינמאל, קיין מאל מעהר אין ערגעץ ניט פאהרען.

אלגא ניקאלאיעוונא האט גוט געוואוסט אז דאס וועט קיינמאל ניט פאסירען, אז זי וועט זיך קיינמאל ניט בעשליסען צו לעבען אהן דער ביהנע, אהן דעם טומעל און גלאנץ, אהן די אויפרעגונגען פון נייע ראלען, אונערווארטעטע בעגעגנישען און בעקאנטשאפטען... פונדעסטוועגען איז איהר געווארען טרויעריג אויפ'ן הארצען און ס'האט זיך איהר אויף אן אמת פערוואלט וויינען.

צו דערזעלבער צייט איז איהר פלוצלונג אויסגעקומען, אז דאס איז אלעס גאנץ שעהן און אינטערעסאנט„ זי, א יונגינקע, שעהנינקע ווייבעלע, וועלכע קוקט אויס אזוי פראכטפאל אין דעם ברייטען מאדנעם מאנטעל אין דער שווארצער, ערטערווייז טונקעל־גרינער, היטעלע, וואס זי טראגט, שטעהט גאר איינע אליין אין דער פינסטער אויפ'ן גאניקעל פון א צוג, וואס לויפט שנעל ווי א טייוועל ערגעץ אין דער אונבעקאנטער ווייטקייט, און גיסט טרעהרען פון ליעבע און צערטליכקייט צו איהר מאן.

אלגא ניקאלאיעוונא האט זיך מיט א שעהנער מינע אויף א רגע צוגעדריקט צום קאלטען אייזערנעם סלופ פון וואגאן, האט א זיפץ

געטהאָן און איז לאנגזאם אריין אינעווייניג אין וואגאָן. פון ביידע זייטען צוג האָבען איצט פערבייגעשווינדעלט בלויז שווארצע, צו־שויבערטע, אומגעלומפּערטע שאָטענס פון עפּעס טונקעלע בוימער; און די פעל־ער זייגען פון דערווייטענס פערזונקען אין א טיעפען שווארצען תהום. א קעלט און אן אומעט האָט איהר פערכאפּט ביים הארצען.

אין דעם בעקוועמען, העל־בעלויכטענעם אבגעזונדערטען טהייל פון אן ערשטע־קלאסס וואגאָן איז געזעסען בלויז איין פּאסאזשיר. דער וואגאָן איז געווען אן אלגעמיינער פאר מענער און פאר פרויען. זי האָט איהם מיט א כיון אויסגעקליבען, ווייל זי האָט פיינט געהאט די פרויען־אבטהיילונגען, וואו די דיקע, ברייטע דאמען צושפּרייטען זיך ביי נאכט מיט זייערע פעטע צוקראָכענע קערפּערס. דעם פּאסאזשיר האָט זי שוין פריהער בעמערקט, ווען זי איז אריין מיט איהר מאַן און פּאוואלאָצקי'ן א קוק טהאָן, ווי דער טרעגער האָט אוועקגעלעגט איהרע זאכען.

דער פּאסאזשיר איז געווען א יונגינקער, א ריינינקער, שוין א צו־ציכטיגער סטודענט אין א לאנגען שעהנעם אויבערראָק, וועלכער איז אויף איהם געלעגען ווי אויסגעגאָסען. האָר האָט ער געהאט העל־לע; די וואָנצען פערפּוצט און פערדרעהט ארויף־צו; די געזיכטסציגע זעהר איידעל; די הויט אויפ'ן פּנים אויסערגעוועהנליך פריש און זאַ־גאר צארט.

פאר אָלגא ניקאָלאיעווגע האָט ער אויסגעזעהן צו זיין זעהר יונג, אינטערעסאנט און נאאיוו. שוין פריהער, דערזעהענדיג איהם דעם ערשטען מאָל, בשעת זי איז אריינגעקומען מיט איהר מאַן און מיט זייער פריינד, שוין פריהער איז איהר דורכגעפלויגען א געדאנק אין איהר מח, אז זי וועט האָבען אויפ'ן וועג מיט וועמען א שטיף צו טהאָן. אזעלכע לייכטע, פערבייגעהענדע שטימפערייען, ניט־געפעהרלי־בע פערטשעפּענישען האָט זי אימער געגליכען: זיי פערבינדען איהר ניט מיט קיינע פליכטען; קיין ערנסטע זאך קומט פון זיי ניט ארויס, אָבער א צייט־פערטרייב איז דאס א גוטער; די רייזע לופט פארביי אונבעמערקט, פרעהליך.

דער הויפּט־פערגעניגען איז פון דיעזע בעגעגנישען איז בע־שטאַנען אין דעם געדאנק און דעם ... געדאנק אז קיינער וועט קיין מאָל פון דעם זיך ניט דערוויסען. ... ס'וועגדעט זיך אָן איהר

אליין ווי ווייט אַנצופיהרען די דאָזיגע קליינע אינטריגען, ערלויבען „איהם“ אלעס, אליין אויך דורכפיהלען אלעס, און דערנאָך פער־שוואונדען ווערען אויף שטענדיג. אייגענטליך איז זי קיינמאָל אין איהר שטיפעריי ווייט ניט געגאנגען; זי האָט אבער שטענדיג געהאט א שטארקע הנאה די מענער אויפצורייצען צו אַזא צושטאַנד, אז זיי זאָלען ווערען ווי חיות; זיי זאָלען זיך איננאַנצען פערליערען און זאָ־לען זיין גרייט צו טהאָן אלעס אין דער וועלט; זיי מאַטע־רען זיך דאָן פון א ברענענדען בעגעהר, וועלכען זיי וואגען ניט ארויס־צוזאָגען מיט ווערטער.

ווען זי פלעגט די מענער אריינברייננען אין אַזא צושטאנד פלע־גען זיי איהר אויסקוקען זעהר לעבערליך, אַבער אינטערעסאנט; און ביי איהר אליין פלעגט צו דערזעלבער צייט עפּעס אנגענעהם שווינד־לען אין קאָפּ פון פארבאָרגענע אנגענעהמע, ווילדע געדאנקען. עס איז איהר געווען אויפרעגענד־זיס צו טראכטען וועגען דעם, אריינצוקוקען אין דער טיעפקייט פון אזאלכע מאָדנע געפיהלען און געדאנקען, פּונקט ווי א פרייער פויגעל, וואָס גיט זיך א טונק אין ים בלויז מיט׳ן ברוסט און הויבט זיך גלייך נאָכדעם אין דער לופטען און לאָזט זיך ערגעץ אוועקפליהען צו דעם ברייטען שטראהלענדיגען בלאָהען הימעל.

צווייטעס קאפּיטעל.

דער סטודענט האָט פון דער אונערווארטעטער נאָהנטקייט מיט אזא יונגינקער פּראכטפאָלער פּרויענצימער, זיך אביסעל פערשעהמט; פון די געשפּרעכען פון די צוויי מענער וואס האָבען איהר בעגלייט און פון זייערע צו־ווינשונגען ביי׳ם זעגענען זיך מיט איהר האָט ער מסתמא שוין געוואוסט, אז זי איז אן אקטריסע; אלזא, ווי ס׳האָט זיך איהר אויסגעוויזען, איז ער פון איהר נאָהענטקייט איצט געווען אויפגערעגט. ער האָט זיך געפיהלט אַנגעשטרענגט, אונבעקוועם: די פיס האָט ער געהאַלטען אונטערגערוקט אונטער׳ן באנק; מיט די פינ־גער האָט ער געגלעט און געצופּט די בלעטער פון דעם בוך, וואס איז געלעגען ביי איהם אויף די קניע; די באקען האָבען ביי איהם גע־ברענט: א לייכטע רויטקייט האָט זיי בעגאָסען. ווען זי האָט זיך אויס־

געטהאַן האָט ער מיט אלע כחות זיך איינגעהאלטען ניט צו קוקען אויף איהר. זי האָט הויך אויפגעהויבען איהרע הענט, ארויסגעצויגען די לאַנגע שפּילקעס, ארונטערגענומען דעם גרויסען הוט, אויפגעהאנגען דעם מאַנטעל און אביסעל צוגעקליעבען ארום זיך. ווען זי האָט זיך אָוועקגעזעצט, האט זיך אביסעל פעריכט איהרע האָאר, האָט זיך ארומגעקוקט, א דרעה געטהאָן זיך אהין, אהער, אזוי ווי א קאַץ, וואָס דרעהט זיך איין ווען זי ליעגט אקעגען דער זון, דערנאָך האָט זי פון איהר רייזע־טאַש ארויסגענומען א בוך.

מיט דער זעלבער איינגעשפּארטער אָנגעשטרענגטער מינע, איז דער סטודענט געזעסען אויף זיין פּלאַץ און האָט אלץ געקוקט אין דער שווארצער פענסטער, אין וועלכער מען האָט, דאכט זיך, קיין שום זאַך ניט געקענט זעהן.

אָלגא ניקאָלאיעווּנא האָט זיך געמאכט, אז זי לעזט בלומרשט אויפמערקזאם און האָט איהם נאָכגעשפּירט. ס'איז איהר אויסגעקומען לעכערליך, וואס ער האָט פאר איהר מורא. ס'האָט זיך איהר געוואָלט נעהמען פּלוצלונג ארויסשטעלען איהם א שטיקעל צונג, צופּאלטען איהם די האָאר אויף'ן קאָפּ, ארויפלעגען די פיס אויף זיינע קניע,— איהם עפּעס אָבטהאָן, וואס זאָל איהם דערשרעקען און ער זאָל זיך אין גאַנצען פערליערען. דער דאָזיגער פערלאַנג איז איהר געווען אזוי אנגענעהם, אז אָלע איהרע אומעטיגע געדאַנקען זיינען מיט אמאָל ער־געץ פערשוואונדען געוואָרען, און ס'איז איהר געוואָרען פרעהליך און לייכט אויף'ן הארצען. זי האָט שיער ניט א געשריי געטהאָן צו איהם:

— נו, גענוג שוין אייך צו פארשטעלען זיך!... איך ווייס דאָך גאַנץ גוט, אז איהר ווילט שטארק מיט מיר באַקענט ווערען און א שטיף טהאָן אביסעל מיט מיר!... זייט איהר דען אזא פּייגלינג, אז איך וועל עס אליין מוזען אָנפאַנגען?...

אָבער אנשטאט דאָס צו זאָגען, האָט זי זיך גאָר צוזאמענגענורעט און האָט מיט'ן ברעג קלייד אריבערגעדעקט זיך די פיס, וועלכע האָבען זיך ניט ווילענדיג ארויסגעשטעקט און דערביי בעוויזען איהרע דורכ־זיכטיג־דינינקע זאָקען און גלאַנציגע שיכעלעך.

מיט א ערנסטער מינע האָט זי איבערגעמישט א בלאַט אין בוך.

עס איז אריבער א שטיק צייט. דער צוג האָט האסטיג געקלאַפּט און געראַשט, אלץ מיט דעם זעלבען טאָן, אזוי ווי ער וואָלט וועלען

קירצער מאכען די אומעדיגע לאנגוויילינגע רייזע. אין קארידאר האבען אומגעשפאצירט די קאנדוקטארען און פאסאזשירען; פון ערגעץ האט זיך געפיהלט א ריח פון א גוטען ציגאר; און אהינטערען פענסטער, עפעס אזוי ווי אלץ אויפ'ן זעלבען ארט, האט זיך בעוואויגען די שווארצע פינסטערניש. אין וואגאן האט זיך אלעס געטרייסעלט, גע־ציטערט... און עפעס האט די גאנצע צייט מעלאדיש צוגעקלונגען צום טאקט דאס קלאפענדיגע רוישען פון די שווערע רעדער, וועלכע האַ־בען זיך געקייקעלט מיט א מאדנע שנעלקייט אונטער'ן וואגאן.

מיט די פיס אונטער זיך איז דער סטודענט געזעסען אזוי ווי פריהער, און אלץ געקוקט אין דעם דונקעלען פענסטער. ס'איז קענטיג געוועזן, אז ער איז נאך צו־יונג און אונערפאהרען, אז איהם וועט אפילו נישט איינפאלען אנצופאנגען ריידען מיט אן אונבעקאנטער פרויענ־צימער.

אלגא ניקאלאיעוונא'ן איז ענדליך געווארען אומעטיג. דער בוך האט איהר גאר נית אינטערעסירט. עס איז מיט איהר אימער געוועזן אזוי; ווען זי האט זיך געפונען אין דער אנוועזענהייט פון א מאנס־ביל, וועלכער איז איהר אביסעל געפעהלען געווארען, פלעגט זי שוין קיין זאך נית קענען טהאן. טראכטען וועגען דעם קומענדען טהעא־טער סיזאן האט זיך איהר נית געוואלט; דערמאנענדיג זיך וועגען מאן איז איהר געווארען זעהר אומעטיג און זי האט זיך געשעהמט.

ענדליך האט זי ארונטערגעלאזען דעם בוך אויף די קניע און האט אויפגעהויבען דאס קליינע גילדערנע זייגעריל, וואס איז געהאנ־גען אויף איהר קליינער, בייגיגער, עטוואס אויסגעשטרעקטער ברוסט. ס'איז שוין געוועזן ארום צוועלף אזייגער.

— ווייסט איהר נית, ווען מיר וועלען אנקומען אין קורסק? — האט זי א פרעג געטהאן מיט א געמאכטער צוריקגעהאלטענער מינע, נית קוקענדיג אויף איהם.

דער סטודענט האט א ציטער געטהאן, האט זיך שנעל אומגעע־דרעהט און איז אביסעל רויט געווארען. איצט צום ערשטען מאל האט זי בעמערקט אז אין זיין איידעלען שעהנעם געזיכט איז פאראן עט־וואס אונאנגענעהמעס, דאס האט אבער געדויערט בלויז אן אויגענ־בליק; זי האט עם גלייך פערגעסען. העפליך און מיט א פערטיגער איידעלקייט האט ער גלייך געענטפערט:

— דאכט זיך, דריי אזייגער.

— פאהרט איהר ווייט? — האט זי ווידער א פראג געטהאן און האט אויף איהם אנגעשטעלט איהרע שווארצע, גלאנצענדיגע, שעלמישע אויגען.

דער סטודענט איז ווידער רויט געווארען, אבער ער האט מיט דער זעלבער העפליכקייט און איידעלקייט געענטפערט:

— קיין כארקאוו.

צווישען זיי האט זיך אלזא אנגעפאנגען א געשפרעך. ס'איז גלייך געווארען פרעהליך. די יונגינקע, פראכטפאלע פרויענצימער האט זיך אריינגערוקט אין א ווינקעל און האט שעלמיש צוגעשמייכעלט; איהרע ראזע ליפען האבען לייכט געציטערט, אזוי ווי זי וואלט וועלען זאגען:

— איך וויים, וואס ווייטער וועט זיין, אבער איך וועל ניט ארויסווייזען, אז איך וויים... זאל איך ערשט זעהן, וואס פאר א פויגעל איהר זייט!...

דער סטודענט איז געזעסען עטוואס איינגעבויגען און האט אויף אלץ געענטפערט לייכט, שנעל און פינקטליך; אבער אלע ווייל פלעגט זיך זיין געזיכט בעדעקען מיט א יוגענדליכען פארב פון אויפגערעגטקייט און שעמעוודיגקייט, ווי ס'פאסירט געוועהנליך מיט יונגע מענער — נאך זעהר יונגע, נאך ניט קיין פארדארבענע מענער, מיט הייסע הערצער, — ווען זיי ריידען מיט אן אונבעקאנטער שעהנער פרוי.

אנפאנגס האבען זיי געשמועסט וועגען מאסקווע, וועגען טהעאטער, אביסעל וועגען ליטעראטור — אלץ בכובד'ע נארישקייטען. פערבראכט האבען זיי פריי, לייכט, אזוי ווי זיי וואלטען געזעסען אין א זאאל צווישען אן עולם מענשען און ניט בלויז זאלבע־נאנד אין א וואגאן. ס'האט זיך געפיהלט צווישען זיי א פרעהליכקייט, א לייכטקייט, ווי עס פיהלט זיך בלויז צווישען א יונגער שטיפערישער פרויענצימער, וועלכע פאדערט אז מ'זאל זיך פערליעבען אין איהר, און א ריין־הארציגען אונשולדיגען יונגען־מאן, וועלכער איז גרייט צו פערליעבען זיך ערנסט און מיטען גאנצען הארצען אין יעדער שעהנעם פרויען פנים.

אין דער צייט פון זייער געשפרעך האט זי בעמערקט, אז ער מאטערט זיך מיט אלע כחות צו קוקען איהר בלויז אין געזיכט אריין, אז ער מיידט אויס אנצוריהרען מיט זיין בליק איהר ברוסט, וועלכע איז

געווען אזוי חן'עווריג רייצענד אויסגעשטרעקט און האט בולט ארויס־געסטארטשעט אונטער איהר ווייכער טונקעלער בלוזקע; אין אל־געמיין האט ער זיך געסטארעט ניט צו בעמערקען איהר פראכטפאַ־לען קערפער, וועלכער איז געלעגען גראציעז אויסגעבויגען אויפ'ן שמאַלען קליינעם דיוואן. דאס האט איהר הנאה געטהאן; און זי האט דעריבער אלע ווײַלע, גאר אהן שום אורזאכע, אריבערגערעקט זיך די פיס, וועלכע האבען זיך ארויסגערוקט פון אונטער'ן קלייד; עטליכע מאַל האט זי צוגעלעגט איהר קליינע צארטע הענטעל צו דער קיילעכ־דיגער, פוכקער קליינער ברוסט, פונקט ווי איהר וואלט עטוואס וועה געטהאן אין הארצען.

דער געשפרעך וועגען מאסקווע איז זיי באלד דערעסען געווארען; און ניט ווילענדיג, ווי עס פאסירט דאס רוב צווישען יונגע מענשען, האט זיי גענומען ריידען וועגען ליעבע.

— זייט איהר אמאַל געווען פערליעבט? — האט אלגא ניקאַ־לאיעוונא געפרעגט און איהרע שווארצע שעלמישע אויגען האבען דערביי אויפגעבליצט; און ס'איז געווען צו מערקען אין זיי, אזוי ווי זיי זאלען זאגען: אויב אפילו דו ביזט ניט געווען, וועסטו איצט זיין; און אויב דו ביזט יא געווען, איז עס שוין זיכער ניט געווען אזוי, ווי דו וועסט איצט זיין פערליעבט אין מיר, דו נאַרישער אינגעל, דו...

— איך?... יא... ניין... — האט ער א פערשעהמטער געשטאַ־מעלט.

אלגא ניקאלאיעוונא האט איצט צום צווייטען מאל דערפיהלט, אז אונטער דער מאסקע פון זיין פארשעמטקייט ליגט פארבארגען עפעס אונאנגענעהמעס.

— און ווי אלט זייט איהר? — האט זי ווייטער געפרעגט.

— איך בין זיעבען און צוואנציג יאהר...

— טאקע? — האט זי זיך אמת'דיג פערוואונדערט; זי האט זאגאר אויפגעהויבען די ברעמען אויף איהר ווייסען גלאטען שטערען— און איך האב געדענקט, אז איהר זייט פיעל אינגער...

—יא, פיעלע מיינען, אז איך בין ניט עלטער פון צוויי־דריי און צוואנציג יאהר... איך בין אבער א סך עלטער.

— זייט איהר קיינמאל ניט געווען פערליעבט?... דאס קען ניט זיין! — האט זי ווייטער געזאגט.

— ס'איז אבער פּאַרט אזוי — האָט ער געענטפערט מיט א זאַנ־דערבארען שמייבעל.

אָלגא ניקאָלאיעוונא האָט מיט א קאַפּריזנער מינע א קוועטש געטהאָן מיט די פּלייצעס.

— ס'א ליגען, זיכער א ליגען!... איהר זייט א מאָדנער מענש; איהר זייט שרעקליך לעבערליך!.. ווילט איהר זיך מיט מיר וועטען, אז נאָך בעפאר מיר וועלען קומען קיין בארקאוו וועט איהר שוין זיין אין מיר פערליעבט?... איבער די אויערען פערליעבט...

זי האָט איהם געקוקט גלייך אין די אויגען אריין, און געלאכט פרעהליך ווי אויף צו־להכעיס.

— ניין... דאָס וועט ניט זיין! — האָט דער סטודענט געענט־פערט; און זיין יונגער, ראזעווער געזיכט האָט זיך פּלוצלונג מאָדנע געענדערט.

די יונגע פרוי האָט איצט דייטליך בעמערקט די ענדערונג אויף זיין פּנים, און זי האָט דערפיהלט אין זיך עפּעס אן אונבעגרייפלי־כען שרעק: זיין פּנים האָט זיך פּלוצלונג אין גאנצען אויסגעצויגען און געוואָרען עלטער; אין די ווינקלען פון זיין מויל האָבען זיך אויס־געלעגט קנייטשען, ווי ביי אן עלטערען מענשען; זיינע אויגען זיינען געוואָרען הארט, שווער און אונאנגענעהם־טיעף.

— פאר וואס? — האָט זי פונדעסטוועגען געפרעגט מיט א מאָדנער איינגעשפּאַרטקייט.

— איך ליעב ניט קיין פרויען... — האָט ער געענטפערט מיט א זאַנדערבארען שמייכעל און אזוי ווי אָנשטרענגענדיג זיך.

— אָט האָסטו דיר! — האָט אָלגא ניקאָלאיעוונא אויסגערופען, עטוואס רויט ווערענדיג, — פארוואָס?

דער סטודענט האָט אויף איהר א שנעלען קוק געטהאָן און איז געבליבען שטעהען, ניט וויסענדיג באלד וואָס צו ענטפערען.

—אָט אזוי... איך האָב זיי ניט ליעב! — האָט ער ארויסגע־רעדט.

— טאַקי?... זאָגט אויף אן אמת'ן, איך וויל עס וויסען... איך בין דאָך אויך א פרוי... — האָט זי מיט א קאָקעטישע מינע זיך צולאכט.

— וועגען אנוועזענדע רעדט מען דאָך ניט — האָט ער שפּאַסיג געזאָגט.

— נו, גוט... לאמיר זיך פארשטעלען אז... איך בין אן אויסנאה־מע, און דאס, וואס איהר וועט זאגען, בעציהט זיך צו מיר ניט... אבער אין אלגעמיין.

דער סטודענט האט א ווײלע געשוויגען; ער האט, קענטיג, ניט געקענט זיך בעשליסען.

— אין אלגעמיין איז אזוי ווי כ'האב געזאגט. — האט דער סטו־דענט מיט דערזעלבער הארטער שפאטישער מינע א זאג געטהאן.

— ווי א ז ו י האט איהר געזאגט? — האט אלגא ניקאלא־יעוונא אויסגעצויגען דעם ווארט מיט א קאפריזע מינע, אזוי ווי א קליין קינד, ועמען מ'וויל ניט דערצעהלען די שעהנע מעשה'לע.

דער סטודענט האט ווידער שנעל א בליק געטהאן אויף איהר, האט פערצויגען די אויגען, אין וועלכע עס האט עטוואס בייזעס א פינקעל געטהאן, און האט געענטפערט:

— איך ליעב ניט קיין פרויען, ווייל זיי זיינען עגאאיסטיש, פאלש און אויסגעלאסען...

אלגא ניקאלאיעוונא האט שפאטיש פערקרומט די ליפען.

— און די מענער זיינען ניט אזוי?

— ניין...

— ניט פאלש, ניט עגאאיסטיש און ניט אויסגעלאסען?

— ניין, ניט דאס... ביי מענער איז עס אנדערש, זיי זיינען ניט אזוי אבשטויסענד... — האט ער געענטפערט, אזוי מאכענדיג זיך צו געפינען די ריכטיגע אויסדריקע.

אלגא ניקאלאיעוונא איז אזש רויט געווארען פאר כעס.

— וואס מיינט, אז זיי זיינען אנדערש?

— פערשטעהט איהר מיך, ערשטענס, איז דאס ניט נאר עגא־איסטיש, מיר זיינען אלע עגאאיסטיש, אי מענער, אי פרויען. צווישען מענער איז אויך פאראן עגאאיסטען פון דעם עקעלהאפטסטען מין... אבער א מאן איז ניט שטענ־דיג עגאאיסטיש; מ'קען איהם אמאל פעראינטערעסירען מיט א הע־כערען געדאנק, מ'קען איהם מאכען צו פארגעסען אן אלעס, אלעס אין דער וועלט... א פרוי איז אבער שטענדיג עגאאיסטיש, און דערצו נאך איז זי עגאאיסטיש, ווי א חיה: גראב, נידריג... זי האט ליעב בלויז איהר אייגענעם קערפער, זי האלט טהייער יעדען פינגערעל אויף איהר פוס... אז איהר קערפער זאל געפעלען ווערען,—איז זי פעך־

טיג צו טהאָן אלעס: זאגען ליגען, זיין אויסגעלאסען, בעגעהן פאַר־ברעכען!... ס'איז ניטאָ קיין איין פרוי, וואס זאָל ניט פערדראָסהען איהר מאַן, וועלכען זי ליעבט... כ'מיין טאַקע, דוקא דעם, וועלכען זי ל י ע ב ט. א מאַנסביל איז אונטריי פשוט ווייל ער ליעבט ניט... אבער א פרוי וועט זיין פאלש גראָד צו דעם, וועמען זי ליעבט, און בלויז דערפאַר, ווייל ס'איז איהר אנגענעהם, אז איהר קערפּער איז אימיצען געפעלען געוואָרען! א מאַנסביל דאַרף נאָר אויסדריקען פאַר א פרוי זיין פערלאנג אין עטליכע הייסע גע־שמאַקע ווערטער, וועט שוין די פּרויענצימער איהם זיכער געהערען!..

איז א מאַן קיינמאָל נישט אונטריי? זעה נאָר, מ'קען מיינען, אז זיי זיינען ווייסט וואָס פאַר א הייליגע! — האָט אָלגא ניקאָלאַיעוונא שפּאָטיש בעמערקט.

— נו, יאָ... אבער ס'איז ניט דאָס... ס'האָט מעהר זינן... — האָט דער סטודענט געענטפערט ווייטער אלץ מיט מעהר לעבעדיגקייט. ער האָט זיך פאַרנאַנדערגעוואָרימט און גענומען ריידען אויפריכטיג, מיט אמת'ע היץ און זאגאר מיט האַס: — א מאַן ווערט אונטריי, ווען ס'געפעהלט איהם אַן אנדער פרוי און ער וויל איהר האָבען; אבער א פרוי טהוט עס, ווען זי האָט פון איהר אונטרייהייט אפילו קיין פרייד, קיין צופריעדענהייט ניט...

א פרוי'ס פערראַטה איז כמעט שטענדיג נאַריש, פּראָסט און אָהן שום צוועק!... זי האָט פערגניגען ניט פון איהר פערלאנג, נאָר פון דעם, וואס זי פערשקלאַפּט צו זיך די מענערס פערלאַנג, און זייער תאוה... דעריבער איז זי א שמוציגע, א נידריגע... און דאָס קומט אלץ פון דעם וואָס זי ליעבט איהר אייגענעם קערפּער און זי זוכט מיט איהם צו איבערראַשען, אויפרייצען און צוציהען די מענער צו זיך!... א מאַן, אז ער איז פאַלש צו זיין פרוי, וועט ער באַלד זיך אליין ארויסגע־בען; ער וועט עס ניט קענען בעהאַלטען, ווען ער וועט קומען פון זיין געליעבטע, וועט ער אַבגעקיהלט ווערן פון זיין ווייב... א פרוי אבער, אַז זי קומט פון איהר געליעבטען, נעהמט זי זיך לאַסטשען צו איה־ מאַן מיט א בעזונדער צערטליכקייט און ווייזט איהם ארוים ליעבע און ליידענשאַפט, און מ'קען דענקען, אז קיין ריינערע ליעבע, ווי איהרע, איז גאָר אויף דער וועלט ניטאָ!...

— נאַרישקייטען! — האָט אָלגא ניקאָלאַיעוונא א זאָג געטהאָן; זי איז אויפגערעגט געוואָרען און אין דערזעלבער צייט האָט זי דער־

פיהלט עפּעס אונאנגענעהם, אזוי ווי זי וואָלט זיך טאַקע דערמאַנט אַן עטוואָס עהנליכעס, וואָס ער האָט דאָ בעמערקט.

— ניין, דאָס איז אמת... ווען אז מ'זאָל א מאַן נעהמען אויס־פרעגען, וועט ער ענדליך זיך מודה זיין אין אלעס... אבער א פרוי וועט אפילו פאר'ן טוידט ניט אויסזאגען, זי וועט מיט זיך דאָס מיט־טראגען איז קבר אריין. מען קען זיך ביי איהר ניט איינבעטען, ניט פועל'ן קיין זאך, מ'קען איהר ניט ריהרען מיט קיין רייד, צו פער־שעמען איהר מיט עפּעס!... דערצו, אויב דער מאַן האָט א שעהנע, קלוגע, בעגאבטע פרוי וועט ער ליידען פון דעם, וואס ער האָט איהר פערראטהען, ער וועט זיך קיינמאָל ניט קענען מוחל זיין, וואס ער האָט איהר, אאז פרוי, אָבגענארט... א פרוי, אָבער, מעג האָבען דעם קליגס־טען בעסטען מאַן, דעם גרעסטען זשעני, וועט זי איהם ווערען אונטריי ביי דער ערשטער געלעגענהייט, און מיט וועמען וועט זי זינדיגען? מיט אירגענד וועלכען הולטאי, מיט'ן אונטער־אָפיציר, מיט'ן קומיע פון דער מאָדע־קראָם, מיט אבי וועמען...

— ווי ציניש איהר רעדט! — האָט איהם אָלגא ניקאָלאיעוונא איהם איבערגעשלאָגען, און זי איז געווארען אלץ מעהר און מעהר אויפגערעגט.

— דאָס איז אבער אמת, — האָט דער סטודענט געזאגט מיט אן ערנסטע און פערטרויערטע מינע. עס האָט אויסגעקוקט, אז עפּעס א קרענקליכער, וועהטאָגדיגער אויסדרוק איז ווי א שאטען דורכגעלאפען איבער זיין געזיכט. — פאר א פרוי האָבען קיין שום בעדייטונג ניט אזעלכע מעלות, ווי טאלאנט, שכל, אן עדעלע הארץ... זי דארף האָבען א געזונדען, שטארקען מאנספערשוין... קוקט נור צו: א מאן קען ניט דולדען קיין אויסגעלאסענע פרוי, ער זוכט, ער שעצט און ליעבט די ריינקייט און גייסטיגע שעהנקייט פון א פרוי; די פרוי איז אבער, פארקעהרט, ליעבען שטענדיג צולאָזענע, פערדאָרבענע, ערפאהרענע, דורכגעטריבענע מענער!...

אָלגא ניקאָלאיעוונא האָט ווידער געוואָלט איהם איבערשלאָגען די רייד, אָבער דער סטודענט האָט עס ניט בעמערקט, און ער האָט ווייטער גערעדט, אלץ מיט מעהר היץ און מעהר האס, וואס האָט זיך דייטליך געפיהלט אי אין זיינע אויגען, אי אין זיין קול:

— אז א מאן צושיידט זיך מיט זיין פרוי, וועט ער זיך שטענ־דיג אָן איהר דערמאָנען; ער וועט פיהלען אין איהר דאנקבארקייט

פאר דעם גליק, וואס זי האט איהם געגעבען... און א פרוי איז ווי א קאץ: ווי נאר זי געהט אוועק פון איהר מאן, פערגעסט זי איהם גלייך; ער עקזיסטירט שוין פאר איהר ניט מעהר!... זי האלט איהם שוין פאר א נאר, א הולטאי, אן אויסוואורף! א חוץ אבשייליכקייטען וועט זי וועגען איהם קיין זאך ניט דערמאנען! יעדען נייעם גע־ליעבטען וועט זי זאגען, אז זי האט פריהער געמאכט א טעות, אז זי האט ניט געליעבט און ניט געקענט ליעבען אזא פאסקודניאק, ווי איהר מאן איז געווען; אבער איצט ליעבט זי שוין אויף אן אמת, ווייל זי ליעבט איצט צום ערשטען מאל!... און דערנאך, שפעטער אביסעל, וועט זי דיעזען נייעם געליעבטען אויך פערראטהען אויפ'ן שענד־ליכסטען און נארישסטען אופן!... און וואס שענדליכער איהר האנד־לונג איז, אלץ מעהר איז זי פון דעם צופריעדען, ווייל א פרוי האט פערגניגען פון איהר זינד און געפאלענקייט... זי האט הנאה, אז מ'ווארפט איהר אריין אין שמוץ און מ'טרעט איהר מיט די פיס; זי קלייבט נחת, אז מען מאטערט איהר, אז מען פלאגט איהר... יעדע פרוי קען מען קויפען—די פראגע איז נאר, וואס פאר א סומע מען דארף פאר איהר בעצאהלען!... א פרויענצימער איז א סך מעהר פערשייט, אונפערשעמט, ווי א מאנסביל: קיין איין מאנסביל וועט ניט איינצי־העען זיין טאליע כדי ארויסצושטעלען די רייצענדע טהיילען פון זיין קערפער, אום צוציהען און פאנגען די פרויען; און א פרוי איז אין גאנצען א שטיק תאוה!... יעדע מינע איהרע, יעדער גליעד, יעדער טהייל פון איהר קערפער, יעדע בעוועגונג איז געווענדעט בלויז אויף איין ציעל: אויפצורייצען די ליידענשאפט ביי די מענער!.. א מאנס־ביל קען זיך אמאל אברייסען פון דער זינדיגער ערד, פון דאס וואָ־בעדיגע, געשמיות'דיגע און פערטיעפען זיך אין א העכערען געדאנק, היגנעריסען ווערען פון אן ערהאבענע אידעע... אבער א פרוי וואלגערט זיך שטענדיג אויף דר'ערד, אין זומפ, אין שלאף־צימער און הויפטזעכ־ליך אין בעט!... א מאנסביל האט פריינד צווישען מע־נער: א פרוי האסט אלע פרויען אויסער זיך אליין: און נאר דערפאר, ווייל זי געפינט ניט קיין פערגניגען א חוץ אין מענערשע תאוה; ס'איז איהר אומעטיג, אונאינטערעסאנט מיט א צווייטער פרויענצימער!.. זי איז א שמוציגע, ליידענשאפטליכע חיה, א שרעקעדיגע, פאלשע בעשעפעניש, א פערקויפטע נשמה... — איך האב פיינט פרויען! — האט ער פלוצלונג במעט א געשריי גע־

טהאָן, און זיין געזיכט איז געווארען מונקעל רויט. אזוי ווי עס וואלט איהם אטהעם פערפעהלט.

דריטעס קאַפּיטעל.

אָלגא ניקאָלאיעוונא איז פון דעם געוועזן אויפגעבראכט; זי האָט אבער געקוקט אויף איהם מיט נייגעריגקייט. ער איז איהר געפעהלען געווארען. ס'איז איהר געוועזן זעהר קיצעלדיג־אנגענעהם צו הע־רען אזעלכע שווערע בעליידיגונגען, און דערביי איז איהר געוועזן זעהר אינטערעסאנט צו הערען ווי ער רעדט מיט א צאָרנדיגע שטימע, מיט האסענדע אויגען, מיט ווילדע פונקען אין די שווארץ־אפּלען.

— איהר זייט אַן עכטער קליינינקער אָטטאָ וויינינגער, (אַ בע־וואוסטער דייטשער פּראָפעסאָר) — האָט זי מיט אַ געמאכטען גע־לעכטער געזאָגט. — איך וועל אייך רופען „קליינינקער אָטטאָ"... און אַלעס, וואס איהר זאָגט, פערליעבען וועט איהר זיך מוזען אין מיר! — האָט זי פּלוצלינג געענדיגט.

— ניין, דאָס וועט קיינמאָל ניט זיין! — האָט ער איבערגע־חזר'ט מיט אַן אוננאטירליכע מינע, אזוי ווי אויף צו־להכעיס.

— וועלען מיר זעהן! — האָט זי זיך פארנאנדערגעלאכט, אזוי ווי זיך וועלענדיג רייצען מיט איהם.

— מילא, וועלען מיר זעהן... — האָט ער אונבעשטימט געענט־פערט און האָט ווידער זיינע אויגען פערצויגען.

א מאָדנע זאך: אָט דער איינגעל האָט איהר אויפגערעגט. און דערביי האָט זיך ביי איהר אין הארצען א ריהר געטהאָן עפּעס עהנליכעס צו שרעק. איהר האָט זיך מיט אמאָל פערוואלט אבהאקען דעם געשפּרעך און אוועקגעהן אין א צווייטען וואגאָן. אבער גראד אָט דיעזער אונפערשטענדליכער שרעק האָט אין איהר ערוועקט אַן איינגעשפּארטען, קאַפּריזנעם פערלאנג אויסצופיהרען דאָס איהריגע: און דיעזער פערלאנג איהרער איז געוועזן אי עקשנות, אי אַן אויפפאָ־דערונג, אי א וואונש צו בעווייזען איהם, אז זי האָט פאר איהם גאר קיין מורא ניט. אויך איז אין דעם געוועזן פערבארגען עפּעס א טונקע־לער געפיהל; זאגאר ניט קיין געפיהל, נאָר עטוואָס אזויגס וואס האָט

זיך איהר אויסגעדוכט אין דיעזער מינוט: אפשר וועט איהר טאקע שווער זיין איהם צו מאכען, אז ער זאל זיך פערליעבען אין איהר. זי וואלט זיך ניט אָבגעשטעלט פאר קיין זאך אין דער וועלט; זי וואלט געטהאָן אירגענד וואס. זי וואלט זיך איהם זאגאר אין גאנצען אָבגעגעבען, אבי אויסצופיהרען איהר וואונש, ער זאל זיך אין איהר פערליעבען.

זי האָט זיך איצט, אזוי ווי פלוצלונג דערמאָנט, אז א חוץ שווארצע אויגען, רויטע ליפען און גלענצענד־שעהנע האָאר האָט זי נאָך א סך מעכטיגע וואפען: א יונגע, נאקעטע, טונקעל־ראזעווע גע־שמאקע לייב, א פראכטפאָלע שטייף־פוקע ברוסט, שלאנקע פיס, קיי־לעכטיגע, בויגיגע, פולל מיט פראכט, ליידענשאפט... דאָס וועט איהם מוזען בעזיעגען, האָט זי געטראכט, אפילו א שטארקערען מאן ווי דיעזער נארישער אינגעל, וואס האָט קיינמאָל גאר ניט געזעהען.

מיט דעם סטודענט איז דערווייל פארגעקומען עפּעס זאנדער־בארעם: וואס ווייטער האָט ער זיך אלץ מעהר געביטען. די ווינקלען פון זיין מויל האָבען זיך ארונטערגעלאזען; די באקען־ביינער האָבען זיך צוזאמענגעצויגען; אויף די באקען איז ארויסגעטראטען אן אונ־אנגענעהמע פיבערישע רויטקייט; די אויגען האָבען גענומען קוקען חוצפה׳דיג אויסגעלאסען. דאָס איז שוין מעהר ניט געוועזן דער רייגער נאאיווער אינגעל, נאָר עפּעס גאָר אן אנדערער — אן אונפערשטענד־ליכער, אן אלטער, א שרעקליכער.

— בעסער פרובירט ניט! — האָט ער א זאג געטהאָן און האָט זיך אבגעהאקט, אזוי ווי דער ווארט וואָלט זיך איהם פערטשעפּעט אין האלז. ער האָט אזוי ווי מיט גוואלד ארונטערגעשלונגען די סלונע פון מויל.

— וואָס ? פאר וואס ניט ?... איך וויל און איך וועל, — האָט זי זיך מיט א הילכיגען געלעכטער אבגערופען.

— ווייל.. דאָס איז זעהר געפעהרליך... פיעל געפעהרליכער ווי איהר טראכט זיך !... און פאר מיר... איז דאָס גאָר קיין שפּיעלכעל ניט !... איהר קענט דאָך מיר גאָר ניט !.. — האָט ער געענטפערט שטיל און אזוי ווי מיט א געבעט. זיין געזיכט האָט אויף א זאנ־דערבארען אופן א ציטער געטהאָן און זיך פערקרימט מיט עפּעס א מאטערנדען אויסדרוק.

דערזעלבער אונפערשטענדליכער געהיימניספאלער שרעק האט ווידער אמאל ארומגעכאפט אלגא ניקאלאיעווגא'ס הארץ. זי האט דערפיהלט, אז דיזע ציטערניש טרעפט ביי איהם ניט דעם ערשטען מאל; אז אין געוויסע מינוטען ציטערט ביי איהם אזוי דער געזיכט.

איהר האט זיך ווידער שרעקליך פערוואלט ערגעץ אוועקגעהן. א רוף טהאן די קאנדוקטארען... אן אונבעשטימטער פרויען־שרעק האט איהר ארומגענומען. נאך א ווײלע אזוי וואלט זי אפשר שוין אוועק. אבער דער סטודענט, אזוי ווי ער וואלט פערשטאנען איהרע געפיהלען, האט מיט א שפאטישע מינע אויף זיינע פערקרימטע ליפען א פרעג געטהאן:

— אבער איהר פאנגט אן זיך אביסעל צו שרעקען פאר מיר!

אלגא ניקאלאיעוונא האט שטאלץ אויפגעהויבען איהרע קעפע־לע, און מיט א פערעכטליכע מינע, אויף אן אקטיארסקען שטייגער האט זי א קוק געטהאן אויף איהם. אויב אזוי, אויב ער דענקט ווירקליך, אז זי קען פאר איהם מורא האבען, וועט זי טאקע פאר קיין פאל ניט אוועק פון דאנען.

— פאר אייך זיך שרעקען? — א שעהנע זאך! — האט זי אונ־טער'ן נאז ארויסגערעדט — אה! איהר זייט גאר ניט אזא שרעקלי־כער, ווי איהר דענקט, איהר זייט פשוט א לעבערליכער... א לעבערלי־כער און א נאאיווער אינגעל!... איך האב קיינמאל פאר קיין זאך קיין מורא ניט... צייכענט זיך דאס אויף אויפ'ן נאז!...

— אזוי גאר? — האט ער מיט א צארנדיגער שפאטישער מי־נע געזאגט. — קען דען א פרוי פאר קיין זאך ניט שרעקען זיך, ווען זי איז... אפילו אליין מיט א מאן אין איין צימער, וועלכער איז שטאר־קער פון איהר??

— און וואס אזוינס קען מיר, אייגענטליך געשעהען? — האט זי מיט אן איבערטריבען־פערעכטליכע מינע געפרעגט.

דער סטודענט האט א ווײלע געשוויגען, אזוי ווי ער וואלט גע־וואלט זאגען עפעס שארפעס און האט זיך ניט געקענט בעשליסען.

— דער צוג קלאפט, רוישט... מען הערט קיין זאך ניט... אלע שלאפען שוין... די טהיר קען מען פערשפארען אויפ'ן רינגעל... — האט דער סטודענט ארויסגערעדט די ווערטער לאנגזאם, און פערטראכט, אזוי ווי פאר זיך.

— נו, איז וואס? — האט אלגא ניקאלאיעוונא געפרעגט מיט אן אויפפאדערנדע מינע.

— און מ'קען אייך... פערגוואלטיגען... — האט ער מיט א כיון געענטפערט מיט א גראבקייט. — האט איהר דען דערפאר קיין מורא ניט?

— דאס דארף מען ערשט זעהן! — האט זי מיט א מינע פון זעלבסטפערטרויען זיך פארנאנדערגעלאכט.

— נו, און אויב? — האט ער מיט עקשנות ווייטער געפרעגט, אזוי ווי ער וואלט פון איהר געוואלט ארויסקריגען עפעס, וואס איז איהם נויטיג.

— נו, איז וואס־זשע?... — האט אלגא ניקאלאיעוונא מיט א כיון גענומען לאכען שפעטיש און הילכיג. איהר האט זיך געגלוסט א רייץ טהאן זיך מיט איהם. — נו, טא זאל ער... דאס איז, וואהרשיינ־ליך, זעהר אינטערעסאנט!..

זי איז דערביי אביסעל רויט געווארען, ווארים זי האט אליין ניט געגלויבט אין איהרע אייגענע רייד. זי פלעגט אבער אמאל זעהר הנאה האבען די מענער זאלען ערשטוינט ווערען מיט די אונ־געלומפערטע חוצפה פון איהרע רייד.

דער סטודענט האט א לאנגע צייט שווייגענדיג געקוקט איהר גלייך אין די אויגען אריין. אלגא ניקאלאיעוונא איז פון דעם נאך מעהר רויט געווארען. פלוצלונג האט זי דערפיהלט, אז איהר גאנצער קערפער ווערט מיעד און אונרוהיג, אזוי ווי עס פיהלט א פויגעל. וועז אויף איהר קוקט א גיפטיגע שלאנג. זי האט דערפיהלט, אז איהר געזיכט און דער גאנצער קערפער הויבען אן צו ברענען פון א מאדנע אויפרעגענדע היץ, און אין קאפ דרעהען זיך איהר אום אלערליי זאנדערבארע משונה'דיגע פארשטעלונגען. א שרעק און א געהיימער פערלאנג, וועלכען זי האט נאך קיינמאל ניט דורכגעפיהלט, האבען זיך ערוועקט אין איהר.

— אינטערעסאנט? — האט דער סטודענט לאנגזאם איבערגע־פרעגט.

— איך ווייס ניט... — האט אלגא ניקאלאיעוונא מיט אן אנ־געשטרענגטען געלעכטער געזאגט. — מסתמא.

— און אויב איך וועל עס טהאן? — האט דער סטודענט שנעל און העזה'דיג א פרעג געטהאן.

אָלגא ניקאָלאיעוונא האָט דערפיהלט, אז דער געשפּרעך איז שוין אוועק צו ווייט, אז עס פאנגט זיך אָן עטוואס ערנסטעס, אבשייליכעס און שרעקליכעס. זי איז אָנגעצונדען געוואָרען און געוואָלט זיך א הויב טהאָן; זי האָט אבער זיך איינגעהאלטען און געבליבען ליגען אויפ'ן דיוואן.

— איהר וועט עס ניט טהאָן, — האָט זי טרוקען, כלומרשט מיט א גלייכגילטיגער מינע געענטפערט.

— ווארום? — האָט דער סטודענט געלאסען און מיט דערזעלבער פרעכער מינע געפרעגט.

— איהר וועט עס ניט טהאָן! — האָט אָלגא ניקאָלאיעוונא שטאָלץ איבערגע'חזר'ט איהרע ווערטער, און פערציהענדיג איהרע אויגען האָט זי מיט א פערעכטליכען אויסדרוק בעמערקט — פונדעסטוועגען איז עס שוין צופיעל, איהר פערגעסט זיך און גהעט צו ווייט! לאָמיר אוועקווארפען דיזען נארישען געשפּרעך!...

דער סטודענט האָט א בריימען שמייכעל געטהאָן מיט א בייזער, שטעכעדיגער מינע.

— ניין... איצט וועלען מיר דעם געשפּרעך ניט אוועקווארפען!

אָלגא ניקאָלאיעוונא האָט מיט שטאָלץ און פערוואונדערונג פערריסען איהר שעהן קעפּעלע.

— און איך יא!

— ניין.

— איהר האָט ניט קיין רעכט!... — האָט דער סטודענט בייז געענטפערט.

— ניין, איהר האָט ניט... — האָט די יונגע פּרויענצימער ווידערהאָלט, און פּלוצלונג האָט זי זיך דערפיהלט הילפלאָז.

— ווארום?

— ווייל איך וויל עס ניט!

— און איך וויל יא, — האָט דער סטודענט פרעך געענטפערט.

— כ'וועל אייך נישט פּאָלגען!

— כ'וועל אייך צווינגען.

— איך וועל אוועק פון וואנאָן... — האָט אָלגא ניקאָליעוונא געזאָגט און האָט זיך אויפגעהויבען פון דיוואן.

— ניין... איהר'ט ניט אוועקגעהן! — האט דער סטודענט א געשריי געטהאן, און פלינק ווי א קאץ איז ער צוגעשפרונגען צום טהיר, האט איהר פערריגעלט און האט זיך אוועקגעשטעלט נעבען איהר.

אלגא ניקאלאיעוונא האט פערוואונדערט א קוק געטהאן אויף איהם — ניט אין געזיכט אריין, נאר אויף זיין אונטערשטער ליפ; די אויגען זיינען ביי איהר געווען עטוואס אראפגעלאזען מיט א בע־ליידיגענדער מינע.

— אייערע שפאסען זיינען גראב, פראסט און ניט אם פלאץ!

— האט זי שטאלץ געזאגט, און די באקען האבען ביי איהר געפלאמט.

— לאזט מיר! איהר פערגעסט זיך, וואו איהר זייט!

— כ'וועל ניט לאזען, — האט ער ארויסגערעדט דורך די צייהן.

— לאזט! — האט זי א געשריי געטהאן און א טופע געטהאן מיט'ן פוס.

דער סטודענט האט א דרעה געטהאן מיט'ן קאפ אויף ניין.

א שרעקליכער כעס האט איהר אנגענומען. ס'האט נאך קיינער קיינמאל ניט געוואגט צו רעדען אזוי צו איהר. זי האט א קוק געטהאן אויף זיין דעליקאטען, אבער קאלטען פערשטיינערטען געזיכט און האט פערביסען די צייהן. ס'האט זיך איהר שטארק פערוואלט דער־לאנגען איהם מיט'ן גאנצען כח א זעץ איבער זיין שעהנעם פרעכען פנים.

דער סטודענט האט פערשטאנען וואס זי וויל, נאכ'ן לייכטען ריהר פון איהר האנד, וועלכע האט זיך עטוואס א הויב געטהאן.

—היט זיך! — האט ער איהר געווארענט און איז געבליעבען שטעהן אויפ'ן זעלבען ארט.

אלגא ניקאלאיעוונא איז געשטאנען פאר איהם און האט אינגאנ־צען געציטערט. זי האט ניט געוואוסט וואס צו טהאן. דאס אלעס האט זיך איהר גענומען פארשטעלען ווי א מיאוסער, אונגעלומפער־טער חלום; און זי האט זיך פלוצלונג דערמאנט אן איהר מאן, ווי נאהענט, טריי און איבערגעגעבען ער איז איהר; און אין דיעזער מינוט וואלט זי צופריעדען געווען אבצוגעבען אלעס, די ביהנע, דעם לעבען, איהר פרייהייט, אבי איהר מאן זאל זיך איצט געפונען לעבען איהר.

— ווי וואגט איהר עס? — האט זי ארויסגערעדט מיט א שטי־מע, וואס האט געציטערט פון שרעק און כעס.

— איהר אליין! — האט דער סטודענט מיט אן אבלאכענדיגע מינע געענטפערט.

אלגא ניקאלאיעוונא האט דערפיהלט, אז דאס גאנצע בלוט האט א זעץ געטהאן איהר אין קאפ אריין. אין די אויגען האט איהר גענומען שווינדלען: זיין בלאס־ראזעווער געזיכט און זיינע פרעכע אויגען האבען זיך גענומען דרעהען און האבען זיך צונויפגעגאסען אין איין מאדנעם פלעק, וועלכען זי האט געהאסט מיט'ן גאנצען קערפער. ניט וויסענדיג, וואס זי טהוט, האט זי האסטיג א הויב געטהאן די האנד.

אין דעם מזעלבען אויגענבליק האט אימיצער, אזוי ווי מיט אייזערנע צוואנגען, אנגעכאפט איהר ביי די הענד; און עפעס א מוראדיגע קראפט האט איהר א שליידער געטהאן אהינטער. איהרע האר האבען זיך צואווארפען, און זי איז אניעדערגעפאלען אויפ'ן דיוואן. דער סטודענט האט איהר צוגעקוועטשט צום דיוואן, האט צוזאמענגעדריקט איהרע הענד, אז זי זאל זיך ניט קענען ריהרען, און האט צוגערוקט זיין פערענדערטען געזיכט נאהענט, זעהר נאהענט צו איהר ברענענדען, מאדנע־שעהנעם געזיכט, פון וועלכען עס האבען ארויסגעקוקט א פאאר פראכטפאלע שווארצע דערשראקענע אויגען.

פיערטעס קאפיטעל.

א ווייל׳ע האבען זיי ביידע זיך אנגעקוקט איינער דעם אנדערען אין די אויגען, און עטוואס שרעקליכעס האט זיך דורכגעצויגען צווישען די צוויי פאר אויגען, וואס האבען זיך אזוי ווי צונויפגעגאסען אין א שרעקליכען קאמפף.

— לאזט מיך אפ! — האט די יונגע פרויענצימער מיט א הייזעריג קול אויסגעשריגען און האט געמאכט א פערזוך ארויסצורייסען זיך.

ער האט איהר שיער ניט ארויסגעלאזען; אבער גלייך האט ער איהר נאך קרעפטיגער אנגענומען און נאך פעסטער צוגעדריקט צום דיוואן.

זי איז ווידער אויף א ווײלע אנשוויגען געווארען און האט געקוקט אויף איהם מיט א צוקרימטען געזיכט, פול מיט שרעקליכען האס און פעראכטונג.

— אידיאט! — האט זי פלוצלונג א געשריי געטהאן און האט אנגעפאנגען שפאטיש לאכען איהם אין פנים אריין.

אין דיעזער רגע זיינען זיינע אויגען געווארען טונקעל, פינסטער; דער פנים האט זיך ביי איהם שרעקליך צוקרימט, און מיט א פערבי־טערטען כעס האט ער איהר דערלאנגט א פאטש אין באק.

— אהא! אידיאט, זאגסטו?... ליעג... פאסקודסטווא! — האט ער ארויסגעבורטשעט, אזוי ווי ער וואלט זיך געווארגען מיט די ווער־טער.

די יונגע פרויענצימער האט קרענקליך און זאנדערבאר א געשריי געטהאן. זי האט געדרעהט מיט׳ן קאפ און שיער ניט פערלארען דעם בעוואוסטזיין. פלוצלונג האט זי דערפיהלט, אז ער האט מיט זיין קניע צוגעקוועטשט איין האנד איהרע. דורך דעם האט ער בעפרייט זיין האנד, און גענומען זיך עפעס רודערען מיט׳ן קלייד ביי איהרע פיס.

מיט א ווילדען שרעק, א פארלארענע, א נעבעכלע, — שוין גאר ניט עהנליך אויף יענער פראכטפאלער, פרעהליכער ווייבעלע, וואס איז ניט לאנג צוריק געשטאנען אויפ׳ן גאניק מיט׳ן טיכעל — האט אלגא ניקאלאיעווגא איצט גענומען זיך רייסען, שליידערען און שלא־גען. איהר געזיכט האט זיך פערפלאנטערט אין די פארנאנדערגעלא־זענע שווארצע פאסען האר; פלוצלונג האט זי גענומען שרייען. אין דער זעלבער רגע האט דעם סטודענטס האנד איהר שטארק און אהן רחמנות פערשטיקט דעם מויל. דאס האט מיאוס צוקנייטשט איהר גאנצען פנים און זי האט געפיהלט א וועהטאג. דורך די פינגער פון זיין האנד האט זי איהם געקוקט גלייך אין די אויגען, וועלכע האבען זיך איצט שרעקליך געענדערט: זיי זיינען געווען פול מיט מורא׳דיגע שנאה, שרעק און יסורים. זי האט זיך געדרעהט, געריסען, הילפלאז געפרובירט בייסען די האנד, וואס האט איהר פערדריקט דעם מויל. זי האט זיין האנד פערנעצט, פערשוימט מיט קלעפיגע סלונע פון איהר מויל.

באלד האט זיך איינגעגעבען אריינצוכאפען צווישען די ציהן די ווייכע, פליישיגע שטיק פון זיין האנד; זי האט זיך איינגעגעסען אין דעם מיט אלע כחות, ווי א ווילדע צורייצטע חיה.

דעם סטודענט'ס געזיכט איז בלייך געווארען פון וועהטאג. ער האט איהר אבער ניט אבגעלאזען און ניט אראפגענומען די האנד פון איהר מויל; ער האט געהאלטען ווייטער אין ריהען זיך מיט דער צווייטער האנד אין איהר קלייד און טהאן עפעס מיט איהרע פיס. פלוצלונג האט אלגא ניקאלאיעוונא דערפיהלט, אז ס'נעהמט איהר דורך עטוואס מאדנע ברענענדיגעס, אזוי ווי זי וואלט זיך צונויפגעגאסען מיט א הייסען, בלוטיגען, וואהנזיניגען נעבעל.

איהר האט זיך געדוכט, אז זי געהט אראפ פון זינען. ער האט אלץ איינגעשפארטער, ברוטאלער און דערבארמונגסלאזער געהאלטען אין לאסטשען איהר. פלוצלונג האבען זיך איהרע צייהן צונומען, די אויגען זיינען טונקעל געווארען און האבען זיך פערצויגען מיט עפעס א פייכטקייט. איהר קערפער האט א ציטער געטהאן און איז געבליעבען ליעגען שוואך, אהן קרעפטען. דאן האט ער אראפגענומען די האנד פון איהר מויל און מיט א ווילדער קראפט האט ער צוגעדריקט זיינע פייכטע הייסע ליפען צו איהר נאסען פארנאנדערגעפענטען מויל. זי האט זיך נאך אמאל א ריס געטהאן און געבליעבען ליגען א גע'חלש'טע.

אזוי ווי דורך א טומאן און א מאדנעם א פערטויבענדען גערויש האט זי געפיהלט, אז ער טהוט עפעס מיט איהר, עפעס אונפערשטענדליכעס, פון וואס דער גאנצער קערפער ציטערט און קרומשעט זיך אין אן אונערטרעגליכע מאטערענדע הנאה.

און פלוצלונג האט זי דערהערט זיין קול, וועלכער האט געקלונגען זאנדערבאר, ווי פון דער ווייטען:

— נו, וואס? אינטערעסאנט?... הא, אינטערעסאנט?... ליעג, פאסקודסטווא!...

און ער האט איהר ווידער דערלאנגט א זעץ אין באק, פון וואס זי האט דערפיהלט א שטארקען וועהטאג. ער האט מיט רציחה איהר א ריס געטהאן די צופלאנטערטע שווארצע האר און ווידער א פאטש געטהאן.

אלגא ניקאלאיעוונא האט זיך דערשראקען, האט פערמאכט די אויגען ווי א קליין קינד און האט זיך פארנאנדערגעוויינט.

אבער איהר גאנצער קערפער האט ווייטער געשמאכטעט אין אן אונערטרעגליכער זיסער מאטערניס, און זי האט ניט געקענט א ריהר טהאן ניט מיט קיין פוס און ניט מיט קיין האנד. מערקווירדיג: אזוי

ווי אין א וואהנזיניגען חלום האט זי געהאט הנאה פון די קלעפ; און ס'האט זיך איהר געוואלט, אז ער זאל איהר נאך שלאגען, ער זאל איהר מיט די פיס טרעטען, צו'הרג'ענען איהר אין גאנצען, צורייסען אויף איהר די קליידער, א ווארף טהאן א נאקעטע אויפ'ן פאדלאגע און טרעטען איהר מיט די פיס.

א נעבעלדיגער געדאנק איז איהר דורכגעלאפען, אז זי איז משוגע געווארען, אדער אז דאס אלעס חלום'ט זיך איהר...

— מען דארף זיך אויפהויבען! — האט זי אזוי ווי פון היץ געטראכט.

ער האט נאך אלץ ניט אבגעריסען זיינע ליפען פון איהרע, און איהר האט זיך געדוכט, אז זיינע ליפען זיינען פייערדיגע. און אליין ניט בעגרייפענדיג, וואס דו קומט פאר, האבען איהרע ליפען צוריק געענטפערט מיט קושען.

עטליכע מינוט זיינען פאראיבער שטיל, זי איז געלעגען אזוי ווי זי וואלט פערזונקען געווארען אין א זאנדערבארער נעבעלדיגער פערטראכטקייט; זי האט קיין זאך ניט געפיהלט, אויסער א ברענענדען אויפטרייסלענדען ענטציקענדען פערגעניגען. פלוצלונג האט ער איהר אבגעלאזען.

זי האט געעפענט די אויגען, אבער זי האט זיך ניט געקענט א ריהר טהאן: זי איז געווען שרעקליך אויסגעמאטערט, און ער האט נאך איהר געהאלטען צוגעדריקט צום דיוואן מיט זיינע אייזערנע הענד.

— און דיין מאן ליעבסטו? — האט ער א פרעג געטהאן מיט א שרעקליכען האס, דורכזייענדיג די ווערטער דורך די צייהן און קוקענדיג איהר גלייך אין די אויגען אריין.

זי האט אויף איהם געקוקט ווילד, פערוואונדערט, ניט בעגרייפענדיג וואס ער פרעגט איהר.

— ליעבסט דיין מאן?... נו, ליעבסט?... רייד!... — האט ער הייזעריג א געשריי געטהאן און האט ווידער אויפגעהויבען די האנד.

אלגא ניקאלאיעוונא האט שרעקענדיג צוגעמאכט איהרע אויגען.

— נו?...

— יא, כ'האב איהם ליעב... — האט זי ארויסגעמורמעלט נערוועזאם און מיט א רחמנות־פנים.

— זעהר?

— יא... — האט זי שטיל געענטפערט אנקוקענדיג איהם ווילד איבערראשט.

— און דו ווערסט איהם דערצעהלען?... דאס, וואס איצט?... ווערסט איהם זאגען?... רעד־זשע, אדער...

ער האט זיך א ריהר געטהאן, און זי האט שנעל געענטפערט:

— ניין....

דער סטודענט האט הייזעריג און מאדנע זיך פארנאנדערגע־לאכט.

— נו, וואס דען!... או, ניעדעריגע בעשעפעניש!...

ער האט ארויסגערעדט א שרעקליך מיאס'ן, עקעלהאפטעןווארט.

אלגא ניקאלאיעוונא האט זיך א טרייסעל געטהאן און האט צו־געמאכט די אויגען.

— דו!.. קוק אויף מיר.. נו! — האט ער געשריגען מיט כעס און א ריס געטהאן איהר פאר די האאר.

אלגא ניקאלאיעוונא האט אויפגעעפענט די אויגען, וועלכע זיי־נען געווען פול מיט טרעהרען.

— איהר זייט אלע אזוי!... אלע ליעבט איהר דיזעלבע זאך...— האט דער סטודענט גערעדט כלומרשט רוהיג און אזוי ווי מיט א טרויעריגע שטימע. — זאג מיר, וויפיעל מאל ביזטו געווען אונטער דיין מאן?... נו!

— איין... מאל... — האט זי געהארכזאם, אזוי ווי א פערהיפ־נאטיזירטע, געענטפערט.

— אט מיט דעם אינזשיניער, וואס איז אריין אין וואגאן?... יא?...

— ניין, מיט אן אנדערען... — האט זי קוים ארויסגערעדט.

— מיט אן אנדערען!... איינמאל... וואס עפעס אזוי ווייניג? — האט דער סטודענט געלאכט שפעטיש. — ניט געהאט מעהר קיין מוטה?...

— אלגא ניקאלאיעוונא האט זיך וויעדער פארנאנדערגעוויינט. שווייגענדיג האט דער סטודענט לאנג געקוקט אויף איהר. א הארטער בייזער אויסדרוק פון עפעס א שרעקליכער, נקמה'דיגער ליי־דענשאפט האט צוקרימט זיין געזיכט.

— וואס־זשע ווייסטו? דאס איז דאך „אמוזאנט"! — האט ער מיט א רציחה ארויסגערעדט. — אבער דו האסט דיין מאן נישט אויסגעזאגט, אז דו האסט איהם פערראטהען? ניט געזאגט?... ער ווייס ניט, אז די פרוי, וועלכע איז איהם טהייערער פון אלעס אין דער וועלט, האט איהם אבגענארט און האט זיך איבערגעגעבען א צווייטען?... ער ווייסט ניט?.. אבער רייד שוין!

— ער ווייס ניט... — האט אלגא ניקאלאיעוונא געהארכזאם איבערגעזאגט.

— ער איז אבער חושד?... ער איז אייפערזיכטיג?... ער האט זיך געבעטען, זאלסט דערצעהלען?... ער האט פערשפראכען צו פערציהען?... רייד!..

— יא...

— וואס־דען?... דו ביזט דאך געוועזן בעזאנדערס צארט, גוט און לאסטשענד צו איהם, ווען דו ביזט געקומען פון א פרעמדער בעט! האסט איהם געקושט, ארומגענומען, ארויסגעוויזען צו איהם א בעזונדער צערטליכקייט און ליידענשאפט!... יא, און דערנאך האסטו איהם געמאכט צו זיצען ביי איין טיש מיט דיין געליעבטען?... און אלע האבען פון איהם געלאכט, געמאכט חוזק, אלע האבען געוואוסט, אז א חוץ איהם... אה, איהר זייט אלע וואויל... יענע האט מיר אויך ארומגענומען און געקושט, ווען...

פלוצלונג האט זיין גאנצער קערפער אנגעפאנגען ציטערען; ער האט פערביסען די ציהן מיט אזא קראפט, אז רויטע פלעקען האבען זיך בעוויזען אויף זיינע באקען.

— און ער וועט זיך קיינמאל ניט דערוויסען, קיינמאל!...

ער האט ארויסגערעדט מיט א מאטערניש, אזוי ווי דאס וואלט איהם געקאסט געזונד און שמערצען.

— און דו האסט געמיינט, אז איך בין א נאאיווער אינגעלע, אז

מיט מיר מעג מען א שטיף טהאָן?... עס איז פרעהליך, אנגענעהם און אָהן געפאהר... איהר דענקט שטענדיג אזוי!... דו האָסט דאָך ליעב דעם מאַן.. וואָס־זשע ביזטו געקראָכען צו מיר? וואָס האָסטו גע־וואָלט?... אוי, נידעריגע פרוי!... ביי אייך איז די נשמה און דער קערפער איין שטיק תאוה? נידערטרעכטיגע, פאסקודנע תאוה!... דיר קען מען אין איין צייט אי קושען אי שלאָגען!... ווייסטו אָבער אז איך האָב אמאָל א פרוי געליבט מעהר ווי דעם לעבען... כ'האָב בלויז צוליב איהר געלעבט, שטענדיג וועגען איהר געטראכט, אָפּגעגעבען איהר אַלעס... זיך געבוקט און געקניעט פאר איהר, פערגעטערט איהר שעהנקייט און ריינקייט... און זי איז, אָפּט פונקט ווי דו, געווען אונ־טריי צו מיר!... אויך אפשר בלויז איין מאָל?... און דערנאָך איז זי געקומען צו מיר און האָט מיר געקושט און געהאַלזט! פרוי, פאס־קודסטווא!... איך האָס אייך אַלעמען!... שעהנע און אויסגעלאסענע זינדיגע שטיקער פלייש!... קיין מיטלייד, קיין רחמנות, איין שטיק תאוה און פאַלשקייט, ליגען!... זאָג מיר אָבער, ווילסט זיך מיר איבערגעבען?... איצט, ווילסט?... נו, רייד־זשע!... ווילסט דאָך?...

— יאָ... — האָט אָלגא ניקאָלאַיעווונא א מורמעל געטהאָן, פיהל־לענדיג אז ס'מוז אזוי זיין, האָט זי געוואָלט, אז ס'זאָל וואָס שנע־לער געשעהען... עפּעס א מאָדנע ליידענשאַפט האָט געשטראָמט דורך איהר גאַנצען קערפּער, וועלכער איז געווען צוקלאַפּט און אויפגערעגט פון לאסקעס און וועהטאָג. דער געדאַנק, אז דאָס וועט באַלד זיין, האָט איהר אָנגעפילט מיט שרעק און מיט א שמאַכטענדען בעגעהר.

— הא, ווילסט?...

— איהר וועט מיר דערנאָך פעראַכטען... — האָט זי עפּעס מיט א מין נאַרישער נעבאַך־מינע ארויסגעמורמעלט.

— איז דיר ניט אַלץ איינס?... נו, גוט!...

אָלגא ניקאָלאַיעווונא האָט זיך געהאַרכזאַם און הילפלאָז אויסגע־צויגען אויפ'ן דיוואַן. זי האָט שוין געפיהלט זיין נאָהענטקייט, אין

האָט שוין געציטערט פון חרפה, שרעק און בעגעהר, פון שמאך, פון העכסטער הנאה און פון מאטערניש. פלוצלונג האָט איהר א פעסטע, אייזערנע האנד אָנגעכאפּט ביים האלז אונדערבארמדיג צונויפגע־דריקט אזוי, אז זי האָט זיך גענומען ווערגען און האָט זיך א טרייסעל געטהאָן מיט'ן גאנצען קערפּער.

— ווילסט? ווילסט? — האָט דער סטודענט איבערגע'חזר'ט אין א מין שרעקליכער פערלאָרענהייט און האָט שטייף קאָנוואולסיוו געדריקט איהר צארטע, דינע האלז.

א טוידט־שרעק האָט איהר ארומגעכאפּט. זי האָט ווילד אויס־געסטארטשעט די אויגען און גענומען זיך רייסען און שליידערען. א א שרעקליכער אונמעגליכער געדאנק איז איהר מיט אמאָל דורכגע־פלויגען דורכ'ן מח. דעם מאָן'ס פּנים, א ליעבער, א בלייכער... די ביה־נע... א יונגער פרעהליכער לעבען... אלעס, וואָס האָט געקענט זיין און וועט שוין קיינמאָל ניט זיין, האָט זיך דורכגעטראָגען פאר איהרע אויגען. א שרעקליכער אומעט האָט איהר צונויפגעדריקט דאָס הארץ. אין אימה האָט דורכגעדרונגען איהר גאנצען קערפּער, האָט אויפגע־טרייסעלט דעם מארך און צוגענומען ביי איהר דעם פערשטאַנד. זי האָט זיך געריסען, נעדרעהט און געקרומשעט אונטער זיין האנד. די אויגען זיינען איהר ארויסגעקראכען פון קאָפּ, אויף די ליפּען האָט זיך בעוויזען א ראָזעווער שוים. זי האָט יעצט אויסגעקוקט שרעקליך: פון דער פריהערדיגער שעהנער, גראציעזער, פּראכטפאָלער פרוי, איז איצט גאָר ניט פערבליעבען. איצט האָט זי אויסגעזעהן ווי א נאסע עקעלהאפטע מויז ביי א קאץ צווישען די ציינער.

—אלזא ווילסטו? — האָט זי נאך דערהערט אן אונפערשטענד־ליכען ווייטען קול, און עפּעס זיס־ליידענשאפטליכע בילדער אין א פונקען געדיכטען טומאן האָבען איהר ארומגערינגעלט. עטוואס ווייסעס האָט פערצווינגען איהר מארך; אלעס ארום האָט זיך גענומען וויגען, דרעהען, שווימען; האָט זיך אָנגעגאָסען מיט רויטע פייער־

דיגע בלום. מיט'ן לעצטען בעוואוסטזיין האט זי נאך אוספייעט א טראכט טהאן:

— וואס איז דאס?... איך וויל ניט שטארבען... העלפט!..

דער סטודענט האט איהר פערדעקט מיט'ן פאטשיילקע, האט אויפגעקליבען איהרע שעהנע קעמלאך, וואס זיינען ארונטערגעפאלען אויף דער פאדלאגע, און האט זיי צונויפגעלעגט אויפ'ן טישעל. דערנאך האט ער גענומען זיין געלען, לעדערנעם טשעמאדאנטשיק און האט שטילינקערהייד געעפענט די טיהר.

אין קארידאר פון וואגאן איז געווען לעער און שטיל, ווי עס איז געוועהנליך אין מיטען נאכט. דער צוג האט ווי פריהער שוועך און אהן אויפהער גערוישט און געקלאפט, וויגענדיג זיך מיט'ן ריעזיגען ציטערדיגען קערפער. עס האבען זיך געטרייסעלט די פייערן אין די פאנארען, און מאדנע שאטענס האבען זיך אומגעדרעהט איבער'ן לעערען, שמאלען קארידאר. אימיצער האט געכראפעט אין דעם צווייטען וואגאן, וועלכער איז געווען פאר בעדיענער. עס האט זיך געהערט פון דארט א שווערער, פערשטיקטער גערוך. אין די פענסטער פון די וואגאנעס האט אריינגעקוקט א שווארצע בלינדע פינסטערניש.

שטילערהייט, נישט אומקוקענדיג זיך, איז ער צוגעגאנגען צו דער טהיר פון וואגאן, האט עס אויפגעעפענט און איז ארויס אויפ'ן גאניק — אויפ'ן זעלבען גאניק, וואו מיט דריי שטונדען צוריק איז געשטאנען די פרעהליכע, לאכענדיגע, קליינע פרוי און האט געפאכעט מיט'ן טיכעל. ער איז א ווייל'ע געשטאנען און האט אנגעשטרענגט געקוקט אין די פינסטערע ווייטקייט, וואס האט מיט אן אונגעהייער שנעלקייט געהאלטען אין טראגען זיך צוריק. פלוצלינג האט ער א שפרונג געטהאן אינ'ם חושך אריין און האט זיך פערדרעהט ווי א שטיקעל קנויל ערגעץ אונטען, שוין ווייט אונטער'ן צוג.

אין דעם שטילען צימער פון וואגאן, אונטער

דער וואָרימער פּאַטשיילי איז געלעגען די שעהנע יונגע פרוי און האָט געקוקט מיט איהרע אויסגעשטאַרטשעטע טויטע אויגען געקוקט אויפ'ן ווענטעל פון דיוואַן; איהרע שעהנע צאַרטע הענט זיינען געווען אַרונ־טערגעדרעהט אונטער איהרע פּלייצעס און איהרע אויפגעדעקטע פיס האָבען אויסגעזעהען ווי ביי אַ טויטען פויגעל. פון ווינקעל פון איהר מויל האָט געראָנען אַ רויטליכער שוים און האָט פערשמירט דעם סאַ־מעט פון דיוואַן.

ענדע.

פאַרלאַג
מאַקס יאַנקאָוויטץ
179 איסט בראָדוויי, ניו יאָרק.

THE FLIRT (אין ענגליש) — — — — — — — — .25
ליטעראַרישער דעקלאַמאַטאָר און פאַרלעזער — .30 .70

אַ בוך צום לאַכען:
הומאָריסטישע פאַרלעזונגען — — — — — 1.50

חיים שויס:
די גרויסע אידישע געשיכטע, 4 בענדער 10.00

לאָרד בייראָן:
אידישע מעלאָדיעס — — — — — — — — — .40

ראָמאַן ראָלאַן:
שוועסטער אַנעט און סילוויא — — — — — 1.75
זומער (פאַרכישופטע נשמה) ראָמאַן אין 3 טיילען — — — — — — — — — — 2.25
מוטער און זון, ראָמאַן אין 3 טיילען — — — 2.25

ישראל זאַנגוויל:
טרוימער פון דער גהעטאָ אין 2 בענדער — 4.50

ראָבערט אינגערסאָל:
טעות׳ן פון משה רבנו — — — — — — — .40 .75

אַרטור שאָפּענהויער:
די חכמה פון לעבען און אַנדערע עסייען — 2.00

דר. מוזיקאַנט:
דאָס נייע אָפּערע בוך מיט 40 אָפּעראָס — 2.25

ברוך שפּינאָזאַ:
טעאָלאָגיש־פּאָליטישער טראַקטאַט — — — 2.25

אנאַטאָל פראַנס:
דער אויפשטאַנד פון די מלאכים — — — — 2.00

אָסקאַר ווײַלד:
דאָס בילד פון דאָריאַן גרעי — — — — — 1.50

מ. אַרציבאַשעוו:
סאַנין — — — — — — — — — — — 1.50
מיליאָנען — — — — — — — — — — 1.20
פרויען — — — — — — — — — — — 1.00
אייפערזוכט — — — — — — — — — .50 1.00
דער לעצטער שטריך (אין 2 בענדער) — 3.50

לאה קאפּילאָוויטש האָפמאַן:

אין קינדער לאַנד, פאַר קינדער צו דעקלאַמירען — — — — — — — — —		2.00

לעאָניד אַנדרעיעוו:

דער רויטער געלעכטער — — — — — — — —	.40	.70

פ. דאָסטאָיעווסקי:

אָרימע מענשען — — — — — — — — —	1.00
ערנידעריגטע און באַליידיגטע (אין 2 בענד)	3.00
פאַרברעכען און שטראָף (אין 2 בענד) —	3.50
אידיאָט (אין 2 בענד, 1,000 זייטען) — —	5.00

טאָמאָס פּיין:

די צייט פון פאַרשטאַנד — — — — — — —	2.00

ווינטשענקאָ:

ערליך צו זיך אַליין — — — — — — — — —	2.00

וויקטאָר הוגאָ:

דער מענש וואָס לאַכט (אין 2 בענדער) —	3.00

אויגוסט סטרינדבערג:

דאָס רויטע צימער, ראָמאַן — — — — — — —	1.50
געזאַמעלטע דראַמען (אין 2 בענדער) —	3.00
„די פאַרברעכער" דראַמע — — — — — —	.25

פּראָפ. א. פאָרעל:

געשלעכטס פראַגע פולשטענדיג אין 2 ב. —	4.00

ס. פּשיבישעווסקי:

דעם טייוועלס קינדער — — — — — — — —	1.50

מאַרק ארענשטיין:

מיין ווייב'ס משוגעת, קאָמעדיע — — — —	.20

ה. געלבוים:

מרדכי עטינגער, ראָמאַן פון אידישען לעבען אין אַמעריקא — — — — — — —	2.50

פּעטער אַלטענבערג:

ווי איך זעה עס — — — — — — — — —	1.75

ז. לעווין:

אין לעבען — — — — — — — — — — —	1.50

ראובן לודוויג:

שריפטען — — — — — — — — — — —	2.00